

Sygn.akt III AUa 501/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2012r.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku,

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący : SSA Władysława Prusator-Kałużna (spr.)

Sędziowie : SA Maria Jolanta Kazberuk

: SA Barbara Orechwa-Zawadzka

Protokolant : Agnieszka Maria Oleńska

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2012 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku (...) Spółki Jawnej w B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o interpretację przepisów wskazanych we wniosku z 02.11.2011r.

na skutek apelacji wnioskodawcy (...) Spółki Jawnej w B.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 lutego 2012 r. sygn. akt V U 31/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 501/12

UZASADNIENIE

(...) spółka jawna w B. w dniu 31 października 2011 roku na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 roku, Nr 220, poz. 1447 ze zm.) wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z wnioskiem o udzielenie pisemnej interpretacji przepisów z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. decyzją z dnia 23 listopada 2011 roku, wydaną na podstawie art. 10 ust. 1 w/w ustawy oraz przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) uznał za nieprawidłowe stanowisko przedsiębiorcy (...) spółki jawnej w B. w przedmiocie uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wydatków poniesionych po dniu 1 maja 2005 roku na składki na ubezpieczenie na życie pracowników, opłaconych przez spółkę, a faktycznie sfinansowanych przez ubezpieczonych pracowników poprzez dokonanie potrącenia z wynagrodzenia. Zdaniem organu rentowego w/w wydatki należy uwzględnić w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

(...) spółka jawna w B. w odwołaniu od decyzji domagała się jej zmiany i ustalenia, że prawidłowe jest jej stanowisko wyrażone we wniosku z dnia 31 października 2011 roku, iż spółka nie jest zobowiązana do uwzględniania w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w/w wydatków. Podniosła, że kwoty te nie stanowią przychodu w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 roku, poz. 361 ze zm.), gdyż wydatki na ubezpieczenie na życie nie były opłacane przez pracodawcę, ale przez pracownika poprzez potrącenie za jego zgodą należnej składki na ubezpieczenie z wynagrodzenia za dany miesiąc kalendarzowy.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 29 lutego 2012 roku oddalił odwołanie. Sąd I instancji wskazał, że (...) spółka jawna w B. na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 roku, Nr 220, poz. 1447 ze zm.) wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o wydanie pisemnej interpretacji i stwierdzenie, czy koszty opłacania pracownikom składek na ubezpieczenia na życie należy uwzględniać w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Zgodnie ze wskazanym we wniosku o interpretację stanie faktycznym (...) spółka jawna w B. w kwietniu 2005 roku zawarła z (...) (...) spółką akcyjną w W. umowę grupowego ubezpieczenia na życie pracowników oraz członków ich rodzin. Od dnia 1 maja 2005 roku do chwili obecnej spółka za zgodą pracowników (którzy przystąpili do umowy ubezpieczenia na życie) potrąca należne składki na ubezpieczenie na życie z wynagrodzenia za pracę należnego pracownikom. Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych stanowi przychód w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 roku, poz. 361 ze zm.). W ocenie Sądu Okręgowego sporne koszty opłacenia pracownikom składek na ubezpieczenia na życie przez pracodawcę stanowią przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 w/w ustawy. W dalszej kolejności Sąd I instancji przeanalizował przepisy § 1 oraz § 2 ust. 1 pkt 32, ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 1998 roku, Nr 161, poz. 1106 ze zm.). Na ich podstawie doszedł do wniosku, że kluczowe dla rozstrzygnięcia w przedmiocie niniejszej sprawy są uregulowania stanowiące, że wyłączenie z podstawy wymiaru składek określone w § 2 ust. 1 pkt 32 w/w rozporządzenia nie stosuje się w zależności od daty objęcia ubezpieczeniem, tj. po dniu 21 września 2001 roku oraz w zależności od daty uzyskanych przychodów, tj. po dniu 31 grudnia 2004 roku (§ 2 ust. 2 i 3 w/w rozporządzenia). Skoro więc umowa grupowego ubezpieczenia na życie przewidywała objęcie ubezpieczeniem od dnia 1 maja 2005 roku, zatem w odniesieniu do spornych przychodów nie znajduje zastosowanie wyłączenie z podstawy wymiaru składek określone w § 2 ust. 1 pkt 32 w/w rozporządzenia. Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy jak w sentencji wyroku orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

(...) spółka jawna w B. zaskarżyła powyższy wyrok w całości zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę ustaleń, polegający na błędnym przyjęciu, iż to spółka, a nie jej pracownicy opłacali należne składki na ubezpieczenie na życie. Podniosła, że skoro w istocie składki na ubezpieczenie opłacali pracownicy, to kwoty te nie stanowią przychodu, stąd nie stanowią podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Z treści apelacji wynikało, że odwołująca domaga się zmiany zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji i ustalenia, że spółka nie jest zobowiązana do uwzględniania w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wydatków na ubezpieczenie na życie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż (...) spółka jawna w B. we wniosku o udzielenie interpretacji wskazała określony stan faktyczny, przepisy będące przedmiotem interpretacji oraz swoje stanowisko w sprawie. Sąd Apelacyjny w pełni akceptuje stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 18 kwietnia 2011 roku w sprawie o sygn. akt III UK 117/10 (lex numer 898257), iż zakres i przedmiot sprawy o udzielenie pisemnej interpretacji przepisów prawa konstytuuje treść wniosku wszczynającego postępowanie, a rolą organu prowadzącego

to postępowanie jest ocena stanowiska strony w spornej kwestii, nie zaś przedstawianie poglądów i wykładni przepisów odnoszących się do różnych sytuacji faktycznych. Istotą tego postępowania jest uzyskanie przez stronę wyjaśnienia treści przepisów prawa i ich zastosowania w odniesieniu do indywidualnej sytuacji wskazanej we wniosku. Organ wydający decyzję nie może więc ingerować w stan faktyczny opisany we wniosku, podważać go, uzupełniać czy zmieniać w oparciu o inne źródła lub wiedzę znaną mu z urzędu.

W konsekwencji powyższego również Sąd rozpoznający odwołanie od decyzji organu rentowego wydanej w trybie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 roku, Nr 220, poz. 1447 ze zm.) nie dokonuje żadnych ustaleń faktycznych, a jedynie kontroluje, czy dokonana interpretacja przepisów w odniesieniu do wskazanego we wniosku stanu faktycznego jest prawidłowa. Z tego względu nieuzasadniony jest zarzut apelacyjny błędu w ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy.

W przedstawionym przez (...) spółkę jawną w B. stanie faktycznym spółka ta zawarła z (...) (...) spółką akcyjną w W. umowę grupowego ubezpieczenia na życie pracowników oraz członków ich rodzin. Na jej podstawie ochroną ubezpieczeniową objęci są pracownicy, którzy złożyli deklarację przystąpienia do tego ubezpieczenia. Spółka nie finansuje kosztów składek na powyższe ubezpieczenie, lecz jedynie potrąca stosowne kwoty z wynagrodzenia za pracę należnego pracownikom i przekazuje je ubezpieczycielowi. Stąd kwotę należnych składek opłaca w istocie pracownik, jedynie zaś za pośrednictwem pracodawcy.

Wprawdzie we wniosku o interpretację spółka wskazała, iż dotyczy ona art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) oraz § 2 ust. 1 pkt 32 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 1998 roku, Nr 161, poz. 1106 ze zm.), jednakże w istocie dotyczy on interpretacji przepisu art. 18 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, dotyczącego podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Stosownie do § 2 ust. 1 pkt 32 w/w rozporządzenia podstawy wymiaru składek nie stanowią wymienione szczegółowo przychody m.in. koszty opłacenia przez pracodawcę składek z tytułu zawartych lub odnowionych umów ubezpieczenia na życie na rzecz pracowników, dotyczących grup ryzyk 1 oraz 3-5 działu I wymienionego w załączniku do ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 1996 r. Nr 11, poz. 62 i z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 88, poz. 554, Nr 107, poz. 685, Nr 121, poz. 769 i 770 i Nr 139, poz. 934 oraz z 1998 r. Nr 115, poz. 1015), jeżeli umowy ubezpieczenia zostały zawarte lub odnowione przed dniem wejścia w życie ustawy o pracowniczych programach emerytalnych, a uprawnionym do otrzymania świadczenia nie jest pracodawca, jak również umowa ubezpieczenia w okresie przed osiągnięciem przez pracownika 60 lat albo wcześniejszym uzyskaniem przez niego uprawnień emerytalnych lub uprawnień do świadczeń rentowych z ubezpieczenia społecznego z tytułu niezdolności do pracy wyklucza:

- a) wypłatę kwoty stanowiącej wartość odstąpienia od umowy,
- b) możliwość zaciągania zobowiązań pod zastaw praw wynikających z umowy,
- c) wypłatę z tytułu dożycia wieku oznaczonego w umowie,

jeżeli warunki umowy ubezpieczenia na życie są tak określone, że co najmniej połowa pracowników danego pracodawcy ma możliwość zostać objętą tym ubezpieczeniem, jednak do wysokości nie przekraczającej miesięcznie na osobę 7% bieżącej, przeciętnej miesięcznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, przypadającej na pracownika u danego pracodawcy.

Powyższy przepis znajduje zastosowanie w sytuacji, kiedy składki na ubezpieczenie na życie są finansowane przez pracodawcę (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 132/09, lex numer 583800). Nie dotyczy zaś sytuacji, kiedy składki te potrącane są z należnego pracownikom wynagrodzenia, a taka

sytuacja zachodzi w przedmiotowej sprawie. Z powyższego względu nie zachodzi wyłączenie spornych przychodów z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne określone w § 2 ust. 1 pkt 32 w/w rozporządzenia.

Na marginesie należy wskazać, że wyłączenie z § 2 ust. 1 pkt 32 w/w rozporządzenia (poza tym, że dotyczy wyłącznie składek finansowanych przez pracodawcę), dotyczy umów grupowego ubezpieczenia na życie zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 roku o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. z 1997 roku, Nr 139, poz. 932 ze zm.), tj. przed dniem 1 kwietnia 1999 roku. Umowa zawarta pomiędzy (...) spółką jawną w B. a (...) (...) spółką akcyjną w W. obowiązywała zaś od dnia 1 maja 2005 roku. Do tego stosownie do § 2 ust. 2 w/w rozporządzenia wyłączeń z podstawy wymiaru składek, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 31 i 32 w/w rozporządzenia, nie stosuje się do przychodów pracowników, którzy są uczestnikami programu emerytalnego prowadzonego na podstawie ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 roku o pracowniczych programach emerytalnych oraz do przychodów pracowników, którzy zostali objęci po dniu 21 września 2001 roku ubezpieczeniem (§ 2 ust. 1 pkt 31 i 32 w/w rozporządzenia). Wyłączeń z podstawy wymiaru składek, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 31 i 32, nie stosuje się do przychodów pracowników uzyskanych po dniu 31 grudnia 2004 roku (§ 2 ust. 3 w/w rozporządzenia).

Stosownie do treści art. 18 ust. 1 w zw. z art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oraz § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 1998 roku, Nr 161, poz. 1106 ze zm.) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych stanowi przychód w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 roku, poz. 361 ze zm.).

Art. 12 ust. 1 w/w ustawy stanowi że za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Okoliczność, że kwoty składek na ubezpieczenie na życie pracowników nie są im wypłacane, lecz przekazywane są na ich wniosek przez pracodawcę na rzecz ubezpieczyciela, wbrew twierdzeniu skarżącego, nie powoduje, aby traciły one przymiot przychodu w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych. Środki te były pozostawione do dyspozycji pracownika, który zlecił potrącanie odpowiednich środków z wynagrodzenia i przekazywanie ich na rzecz ubezpieczyciela. Sąd II instancji podziela stanowisko Sądu Okręgowego, iż kwoty składek na ubezpieczenie na życie stanowią przychód w rozumieniu przepisów w/w ustawy.

Skoro więc kwoty składek na ubezpieczenie na życie stanowią przychód w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych, to zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oraz § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

A.K.